

מסורת הש"ס

מוסר בקניניה ירק. דשבות לאו איסורא דאורייתא הוא אלא דרבנן והכא משום עגמת נפש שמתקן ואינו אוכל והרי קרוב לעניו שרי. ודווקא מן המנחה ולמעלה שהוא שואף ומנפה לעת אכילה ואיכא עגמת נפש טפי: כיון דהוי דהו קא מחרפי. מקדימין לפני המנחה דהשתא לאו עגמת נפש הוא: אמר להו. לאינשי צימיה: אהא איגרתא ממערבא נו'. כי היכי דלקבלו מיניה:

הדרן עלך ואלו קשרים

בל כסבי הקדש. כגון תורה נביאים וכתובים ולא מימא תורה למוד הוא דשרי למיטרם ולאנולי ולא שאר ספרים: מזילין אופן. דקתני לקמן" למזבו שאינו מפולש וטימא שזמלא הוא דשרי (א) זה ומסרין עירוב דמפרש בגמרא: צין שקורין צהן. כגון נביאים שמפטרין צהן צשבת צבית הכנסת: צין שאין קורין צהן. כגון כתובים. ורבינו הלוי אמר דאפי' יחידים אין קורין צהן דקתני טעמא משום ציטול צית המדרש דמשכי לנא וצשבת היו דורשין דרשה לנעלי צמים שעסקין צמלאכה כל ימות החול וצמון הדרשה היו מורין להן הלכות איסור והיסור וטוב להן לשמוע מלקרות צכתובים: ואע"פ שכתובין כולן לשון. ואיכא למאן דאמר לקמן לא ניתנו לקרות צהן מזילין אותן: טעוין גניזה. אקור להטין בנקום הפקר וצמלא מתרץ לה. ורבותי פירשו דהאי ככל לשון דקאמר אכתובים קאי ולא אצביאים ומדומה אני מפני שמעניו ציונתן צן עזיאל שאמרו תרגום הן מפרשין כך ואני אומר אף צביאים אס אמר יונתן לא כתבו ולא ניתנו ליכתב והכי מפרש צממכת מגילה (דף טז.) ומאן דאמר כוליהו אסר צר מס"ת יוונית משום מעשה דתלמי המלך ולא מפליג התם צין צביאים לכתובים: מפני טעוין צית המדרש. שהיה קצוב צשבת דפרשיית לעיל: גב' איסמיה ר' יוסף כסובין תרגום. אכתובים קאמר. ולי' אכל כתבי הקדש קאי: אליבא דמאן דאמר ניסנו לקרום צהן. מותר לקרות צכתבי הקדש הכתובין ככל לשון צממכת מגילה (דף טז.) ואין צין ספרים ומפילין ומזוות אלא שהספרים נכתבין ככל לשון: לא ניסנו. (א) רבן גמליאל) פליג עלה ואמר אף ספרים לא המירו שיכתבו אלא יוונית: ואע"פ שכתובין כולן לשון. ולא ניתנו לקרות דמדקאמר אף על פי מכלל דלא ניתנו לקרות צהן דאי ניתנו מאי גריעותיהו: אימא סיפא. לדידך דאמרת אע"פ שכתובין ככל לשון אכתיבין קאי אימא סיפא על כרחיך

(א) רש"י ל"ג (ב) נפי' אלא יחא טורח צמלא יחוס בקנינה ותחא נפשו עגומה עליו וכן מפלגין באגוזי ומפטרין צממית ודוקא מן המנחה ולמעלה שמתאר שהוא קרוב לעת האכל דומה למי שיש לו פת כהלו ולא אתי למילכ מיניהו אכל קודם המנחה אסור גורמין דילמא אתי למיכל מינה ורש"י פ"י צוה שאמרו משום עגמת נפש צעוין אחר ולא יטר בעיני עיב' בעל המאכל: א) [תוספ' פ"ד] (ד) [תוס' ספרים פ"ה ה"ט] (ה) [במסכתא פ"י ב"י יונתן ט"ז [יו"ק] (ו) א) [תוס' פ"ד] (ז) [דף ק"ז]. (ח) [תוס' ק"ה]. (ט) ז"ל רשב"ג] (י) [ד"ע תוס' מגילה כ"א] (יא) [במגילה תוס' צ"ק ג' ד"ה דממרגס].

הגהות הב"ח

(א) במשנה ואע"פ שכתובין: (ב) גב' ואע"פ כי ואלא יתמו: (ג) שם מהגוס ובכל לשון: (ד) רש"י ד"ה מזילין וכו' דשי בהו ומסרין: (ה) ד"ה ומקם שאלו וכו' קתונית. ר"ב ע"י לנעלי דף 5 ע"א: (ו) תוס' ד"ה ויבדו וכו' ובהלל ובמגילה אפילו עשרה: (ז) בא"ד והלא כאלוהים. ר"ב כלומר אכל קודם זה לא נעשה צימי המנחה ולא גרסי ועשרה מתהנין וכמו שפירשנו צמילה אלא כר נעשה צימי המנחה כמו שנתחב האל:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה לא ניתנו. דממרגס ר"י. עיין צ"ק דף ג ע"ב תוס' ד"ה דממרגס:

הגהות הגר"א

[א] גב' מותר. ז"ל אסור: [ב] שם (ואמר רחבי' ארי"י) ח"מ: [ג] שם במחל. ר"ב מותר ק"ו גירסת המג"ש יומ"מ (ועמ"ש רבינו צ"ח סימן מ"ח"א פק"ד):

ואלו קשרים פרק חמשה עשר שבת קטו.

בל כתבי הקדש מצילין אותן מפני הדליקה בו'. אומר ר"ת דכולא האי פירקא איירי כשנפלה דליקה בצלותו צית או בצלותו חזר"א דכיון שהאס שס"ד והאי צהול הוא' ואי שרית ליה אתי לכבוזי דמפרש בגמרא אכל נפלה דליקה צבית אחר' מותר להציל הכל':

אליבא דמ"ד ניתנו לקרות בהן כ"ע לא פליגי דמצילין.

והשתא ספרים שלנו מזילין דנתנו לקרות צהן משום' עת לעשות לה' הפרו תורתך כדאמרין צהניקין (גיטין ס.). לא ניתנו לקרות בהן. פירש רש"י דהיינו רבן שמעון בן גמליאל דפליג צממיתין צ"מיק דמגילה (דף טז.) דאף ספרים לא המירו שיכתבו אלא יוונית ופירש הרב פור"ם דהיינו טעמא כיון דלא נימנו ליכתב אסור לקרות צהן משום דצריים שכתב אסור לאומרן בעל פה וקשה דאין זה אי אמה רשאי לאומרו בעל פה כיון שאינו אומרו בלשון הקדש אלא בצמותו לשון כשהו כמותין דלא שרי למימר בעל פה

הדרן עלך ואלו קשרים

בל כתבי הקדש מצילין אותן מפני הדליקה בין שקורין בהן ובין שאין קורין בהן (א) אע"פ שכתובים בכל לשון מטעוים גניזה ומפני מה אין קורין בהם מפני ביטול ברת המדרש: גב' איתמר דהיו כתובים תרגום או בכל לשון רב הונא אמר אין מצילין אותן מפני הדליקה ורב חסדא אמר מצילין אותן מפני הדליקה אליבא דמאן דאמר ניתנו לקרות בהן דכולי עלמא לא פליגי דמצילין כי פליגי אליבא דמאן דאמר לא ניתנו לקרות בהן רב הונא אמר אין מצילין דהא לא ניתנו לקרות בהן רב חסדא אמר מצילין משום בזיון כתבי הקדש תנן כל כתבי הקדש מצילין אותן מפני הדליקה בין שקורין בהן בין שאין קורין בהן (א) אע"פ שכתובין בכל לשון מאי לאו שקורין בהן נביאים ושארין קורין בהן כתובים אע"פ שכתובין בכל לשון דלא ניתנו לקרות בהן וקתני מצילין ותיובתא דרב הונא אמר לך רב הונא וחכמיה אימא סיפא טעוין גניזה

מרגוס * דממרגס רב יוסף: עילמית יוונית. אומר ר"י דאמא כרבי יהודה

דאסר שאר ספרים לכתוב יוונית ולא המיר אלא צס"ת צלנד אכל רבן שרו אף צשאר ספרים כדאמר צ"מיק דמגילה (דף טז.):

ובידו ספר איוב תרגום. משמע שצימי התנאים כבר נעשה תרגום כמזכיר וכן תניא צמגילה (דף כ"א):

(א) צמגילה וזהלל אפילו עשרה קורין ועשרה ממרגמין מה שאין קן צמורה אע"פ שיוענין לא עשאו מ"מ שז נעשה צימי המנחה ודלא) כאלומרים דמרגוס של כמזכיר רב יוסף עשאו':

השתא אצולי מצילין גניזה מיבעי אלא רב הונא מתרץ לטעמיה ורב חסדא מתרץ לטעמיה רב הונא מתרץ לטעמיה בין שקורין בהם נביאים ובין שאין קורין בהם כתובים במה דברים אמורים שכתובין בלשון הקדש אבל בכל לשון אין מצילין ואפילו הכי גניזה בעו רב חסדא מתרץ לטעמיה בין שקורין בהן נביאים ובין שאין קורין בהן כתובים אע"פ שכתובין בכל לשון נמי מצילין והכי קאמר ומקם שלהן טעוין גניזה מיתיבי היו כתובים תרגום (א) וכל לשון מצילין אותן מפני הדליקה תיובתא דרב הונא אמר לך רב הונא האי תנא סבר ניתנו לקרות בהן ת"ש היו כתובין גיפמית מדית עיבירת עילמית יוונית אע"פ שלא ניתנו לקרות בהן מצילין אותן מפני הדליקה תיובתא דרב הונא אמר לך רב הונא תנאי היא דתנאי (א) היו כתובין תרגום ובכל לשון מצילין אותן מפני הדליקה ר' יוסי אומר אין מצילין אותן מפני הדליקה אמר ר' יוסי (א) מעשה באבא הלפתא שהלך אצל רבן גמליאל בריבי לטבריא ומצאו שה' יושב על שלחנו של (א) (יוחנן הגוזף) ובידו ספר איוב תרגום והוא קורא בו אמר לו זכור אני ברבן גמליאל אבי אביך שהיה עומד ע"ג מעלה בהר הבית והביאו לפניו ספר שקערו תחת הנביא. אף הוא צוה עליו וגו' ר' יוסי ברבי יהודה אומר עריבה של מיט כפו עליו אמר רבי שתי תשובות בדבר חדא וכו' מיט בהר הבית מגין ועוד וכו' מותר לאברן ביד אלא מניחן במקום התורפה והן מורקיבין מאליהן מאן תנאי אליבא

מיתלא צמפיה נפשיה הוא וטעוין גניזה אלא אטעוין גניזה והכי קאמר אף על פי שכתובים ככל לשון וצשבת אין מזילין אותן צחול מיהא טעוין גניזה: ומקם שפס. אס צלו ונעשו רבבון אף המקק רבבובית (א) של אכילת התולעים טעוין גניזה: עזריים. כתב של עבר הנהר: אבא הלפתא. אבא של רבי יוסי הלפתא שמו: רבן גמליאל צריצי. לא שהיה צנו של רבי אלא ארס גדול קרי צריצי: רבן גמליאל אבי אביך. הוא רבן גמליאל הוקן ורבן גמליאל שהיה צדורו של הלפתא הוא אבי אביו של רבינו הקדוש: על גב מעלה צהר הצית. שצהר הצית היו מעלות כשהוא הולך וגזוה דמתן צממכת מדות (פ"ב צ"א): נדבך. שורת אבני הצנין: טיט צהר הצית מנין. וכו' צטיט היו צונין והלא צטרקסדי היו צוניס חול וסיד מעורבין וטיט לא היו אלא עפר ומיט: הסורפ. גלוי והפקר: מאן סגלי. דקאמר רב הונא לעיל תנאי היא מנן מהני תנאי קאי כרב חסדא ומאן כרב הונא: אילימא

עין משפט נר מצוה

א א מיי פ"י מהלכות ס"מ הלכה ג טו"ע י"ד סימן רכפ סוף ה': ב ב מיי פ"ג מהלכות שבת הלכה ט סגנו לאוין פה טו"ע א"ח סימן של טע"ק י':

מוסף תוספות

א. דהתם דראי איכא למזרו. מוס' הל"ש. ב. בארות בית שהוא מציל ממנו. מוס' הל"ש. ג. על ממנו. מוס' הל"ש. ד. הסוכה לה, שארם מחירדא שמתא תתפוטש ודליקה לתוכו, הואיל ודאי הדליקה לשם עדיין. מלוו. לא בהילי כולי האי, לא גזרו בהן. לה"ש סימן ג. ה. למקום שצריכו שאין כאן חשש שמא יבא לכבות. מל"י. ו. שאנו כותבין תורה שבצ"פ וכו', כולם הם פירושי המצות ועיקרי תורה. לה"ש סימן א. ז. דכיון דלא אפשר. לה"ש סימן א.

רבינו הגנאל

ואם חל להיות בחול מפצעין באגוזים ומפרכין ברמינים ומותר בקניבת ירק מן המנחה ולמעלה, אבל [משום] מיגור [מילתא] אסורה.

הדרן עלך ואלו קשרין פ"ק ששה עשר

כל כתבי הקדש מצילין אותן מפני הדליקה בין שקורין בהן פירוש קורין בהן. צבבור, תורה הפרשה בתורה ואפטרותא בבניאים, ושארין קורין בהן צבבור, כתיב. איתמר היו כתובין תרגום ובכל לשון, רב הונא אמר אין מצילין אותן מפני הדליקה, רב חסדא אמר מצילין. ובכתבי הקדש שמתורגמין בלשון אחר בין בכתב עברי בין בכתב אחר, ר' יוסי אומר לא ניתנו לקרות בהן, דא"י ויט מעשה באבא הלפתא שהלך אצל רבן גמליאל לטבריא ומצאו יושב על שולחנו של יוחנן בן הנוון ובידו ספר איוב תרגום. א"ל רבי זכור אני את רבן גמליאל אבי אביך שהיה עומד ע"ג מעלה בהר הבית, והביאו לפניו ספר שקערו תחת הנביא. אף הוא צוה עליו וגו'. ור' נמי הכי קאמר מניחו במקום התורפה והן כלים מאליתן. ולפום הכי תנא ר' יוסי אין מצילין אותן.